

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja kot priloga „SLOVENCU“ vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide „DOMOLJUB“ dan poprej. Cena mu je 80 kr. za celo leto; 40 kr. za pol leta. Naročniki „Slovenca“ ga dobivajo zastónj. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo: uredništvu, naročnina in inserati pa opravištvu „DOMOLJUBA“, Ljubljana, v semeniških ulicah št. 2. — Naznanilo stane 8 kr. za dvostopno petit-vrsto, če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat, in 15 kr., če se tiska trikrat. Večkratno tiskanje je še veliko ceneje.

Štev. 18.

V Ljubljani, 18. septembra 1890.

Letnik III.

Kaj je novega po svetu?

Posebno pozornost vzbujala je zadnje dni *Česka*, kjer je divjala silna povodenj in med drugim razdrla tudi slavnoznani Karlov most v Pragi. Ta povodenj je nekaka podoba mladočeškega gibanja, ki se tudi z nekako posebno silo razširja po lepi češki zemlji in grozi z navalom vzeti vsa važna in odločilna mesta v deželi. Državniki bodo pač sedaj uvideli, da brez načel vladati ne velja dolgo, da polovičarsko vladanje na dve strani nima pogojev za življenje v sebi. — *Česko-nemška sprava* še vedno zanima vse kroge v Avstriji. Mladočehi, ki imajo sedaj v deželi prvo in odločilno besedo, kakor so pokazale zadnje nadomestilne volitve po nekaterih krajih, zbrisali so že davno spravo z dnevnega reda, doktor Rieger pa se še vedno trudi z vsemi silami, da jo dožene. Praška „Politik“ poroča, da je zopet doktor Rieger predložil spomenico, v kateri našteva pogoje, ki bi omogočili česko-nemško spravo; med temi se pred vsem zahteva češki jezik kot uradni notranji jezik v čeških okrajih. V tem oziru hoče sicer vlada ugoditi češkim zahtevam, vendar ostane pri tem, da bo občevalni jezik med sodišči in drugimi državnimi uradi nemščina. — V *Opavi* se je, kakor smo že poročali, ob priliki blagoslovljenja nove zastave društva „Přemysl“ kazalo strastno sovraštvo med Slovani in Nemci. Kako o teh prepirih sodijo verni katoliki, pričajo te-le vrstice: Mi nemški katoliki obsojamo take ostudne prizore. Med vernimi Nemci in vernimi Čehi ni nobenega narodnega prepira; kajti ravno nemški katoliki branijo z vso odločnostjo pravice Poljakov na Pruskem. Prepir je le med liberalnimi Nemci in Mladočehi; med temi je

treba sprave, a je nemogoča, dokler med njimi prevladuje brezvestni liberalizem. Kadar vernost prešine narode in njih voditelje, tedaj je sprava zagotovljena. — Na *severnem Češkem* so osnovali dne 7. in 8. t. m. katoliški shod, ki se je izvršil posebno spodbudno in pri obilni vdeležbi. Škof iz Litomerice je poudarjal, kako potrebna nam je verska šola, in da zato škofje in ljudstvo nikdar ne smejo jenjati zahtevati v tem oziru svojih po zakonih jim zagotovljenih pravic. Vnemaj je škof vdeležence, da prav krepko podpirajo katoliške časnike ter sploh vsodbujal za iskreno in stanovitno delovanje za blagor cerkve in domovine. Govorili so še mnogi drugi govorniki o važnih sedanjih vprašanjih. Vdeležencev je bilo na shodu nad dva tisoč vrlih katoliških mož. — Kedaj bomo pač mogli o takem katoliškem shodu na Slovenskem poročati? Nam se zdi, da se je treba že zasnovane zadeve le krepko oprijeti ter da si brez posebnih težav osnujemo slovenski katoliški shod. — Škof *Strossmayer* je v Djakovem dne 8. septembra obhajal na tistem štiridesetletnico odkar vlada djakovsko škofijo. Od blizo in daleč pošiljali so mu prijatelji in častilci iskrena voščila ter izražali želje, naj mili Bog slavnemu, za Boga in domovino delujočemu in trpečemu starčku-zlatomašniku nakloni na zemlji še mnogo let, da v pozni starosti svojemu blagoslovljenemu delovanju postavi velečastno krono. Tudi Slovenci pridružujemo se tem iskrenim željam ter prosimo Boga, da bi se vresničile v obilni meri. — V *Litlu* na Belgijskem so se sošli prijatelji delavcev in obrtnikov iz vseh delov Evrope ter se dogovarjali, kako razmere vravnati, da bi se ugodno spremenile

žalostne razmere delavskih stanov. — *Italijanska* vlada je razgnala več društev državi nevarnih in vzlasti Avstriji sovražnih. — Na *Irskem* grozi zopet

grozna lakota; poroča se namreč, da so večinoma uničeni krompirjevi pridelki, ki so poglavitni živež ondotnih sploh revnih prebivalcev.

Kaj je novega po Slovenskem?

Kranjsko. Preddvorom je bil za župana izvoljen g. Janko Urbančič, grajšček na Turnu. — Umrli je v Vipavi vrli g. nadučitelj Alojzij Lavrenčič, rojen v Vrhpolji l. 1860. Lep pogreb je imel dne 7. sept. Naj v miru počiva! — V Ameriko se je odpeljalo pred Malim Šmarnom iz Hrenovic na Notranjskem 60 ljudi. Še več pravijo jih bo odšlo iz postojinske okolice. Med njimi so stariši z malimi otroci, ki se bodo morali skoro mesec dni voziti po morju. — Pismonoša iz Vojskega nam naznanja, da pošta vozi s konji iz Idrije, da je torej potovanje zelo olajšano. — Cerkvenega shoda v Logu pri Vipavi se je na Šmarni dan vdeležilo do 10tisoč ljudi. V nedeljo popoldne in še celo noč dohajali so romarji celo iz Furlanije, od Gorice, s Pivke in idrijskega okraja. — Posestnik Jožef Lipold iz Zavrha v vremski fari šel je dne 9. septembra drv pripravljat za zimo; komaj spleza na visoko lipo že se mu veja odlomi in rezev tako nesrečno pade, da je tri ure pozneje umrl. — V Vrhpolju pri Moravčah so ljudje prav slovesno sprejeli novega gosp. beneficijata Valentina Bernika, kateremu so že prej okusno prenovili stanovanje. Bog daj obilno blagoslova! — V Zgornjem

Tuhinju bodo imeli dne 22. septembra četrtni letni živinski somenj. — Blizo tam so v vasi Buč sedmero gospodarjem pogorela skoro vsa gospodarska poslopja. Z letino so ondi ljudje, kakor se nam poroča, sploh zadovoljni.

Iz Polja, 1. septembra. Marsicomu izmed častitih bralcev „Domoljuba“ bode znano, koliko se vidi dandanes pohujšljivih podob med svetom. Sicer se do sedaj take vse graje vredne podobe niso prodajale pri nas med priprostim narodom. Zadnje čase pa se to tudi pri nas godi.

Ni še dolgo, kar se je zgodilo tu v veliki tovarni nekaj, kar je vredno, da se zapiše na čast delalkam v imenovani tovarni.

Neki pobišni prodajalec s podobami prodajal je svoje blago razobešeno pred tovarno. Med svetimi podobami bile pa so tudi nekatere posebno samostanski red sramotilne podobe. Nekatero tovarniške delalke so to videle, bile užaljene radi tega, ter sklenile uničiti te podobe, da bi jih prodajalec ne mogel dalje kazati ljudem. Zbrale so med seboj hitro toliko denarja, kolikor je zahteval prodajalec za podobe, ter so kupile podobe in jih vpričlo njega

Listek.

Moč ljubezni.

„Ali pač pride danes Ivan iz mestnih šol domov? Pisal mi je, da danes končajo šolsko leto. Kdo vé, kako bo dovršil svojo zadnjo skušnjo v osmi šoli? Pravijo, da je zelo težka in marsikateremu spodleti na vrhni stopnjici.“ Tako je modrovala sama seboj priprosta ženica, ki je samevala v majhni koči na koncu vasi V. Bila je vdova že skoro toliko časa, kolikor je star njen edini sin Dominik. Bogastva bi seveda zastonj iskali v koči pri Dominikovi materi. Pisana kôza v hlevčku, za silo h koči prislonelem, vrtič okrog hiše in strm breg pod vrtom, bilo je vse posestvo te koče. Vendar si je mati s šivanjem in perilom, katero je oskrbovala za praznike skoro za celo vas, prisluzila marsikak goldinar, ki bi ga bila lahko dala na stran za stara leta, ko bi Dominik ne bil hodil v šolo.

V začetku ga sicer mati ni mislila poslati v šolo; a ker je deček le silil in ker so ji tudi domači duhovniki in učitelji prigovarjali, vdala se je v to toliko raji, ker mu na domu ni imela kaj zapustiti. Na tistem jej je tudi vstajala tolažilna misel, da morda Dominik postane duhovnik, kar bi bilo za dobro slovensko mater seveda največje veselje, ki ga sploh mora občutiti verno materino srce. V tem upanju je mati toliko lažje živela, ker ji je Dominček sam zatrjeval, da bo v domači cerkvi novo mašo pel in takrat svojo mater obhajal v zahvalo za vse njene dobrote. In to niso bile samo besede; Dominik je v nižjih šolah na počitnicah igranje maševal doma, ako je bil sam; večkrat pa ga je pri tem skrivaj opazovala mati in sama ni vedela, kako bi se mogla zdržati solz ob taki priliki. Pripovedovali so ji tudi drugi pastirji, kako jim je na paši Dominik pridigal, ko je na skupni pašnik prignal svojo „pisano“.

Tako je bilo nekdanj v prvih šolarskih letih, in zato mu je mati s posebnim veseljem oskrbela vse najpotrebnejše; delala je neprestano noč in dan, varčevala je, celo najpotrebnejšega si ni privoščila,

raztrgale. — Dogodbica ta je živa priča, da ljudstvo pri nas še ni popolnoma popačeno ter da še živi verski duh med našimi delalkami. Delalkam v Vevčah pa naj bode s temi vrsticami sporočeno, da so storile s tem činom svojo versko dolžnost. Čeravno jim ni mogoče zatreti in uničiti vseh nesramnih podob, ki jih bodo prodajalci še v prihodnje donášali tu-sèm, vendar pokazale so, da zaničujejo vse, kar je nasprotno naši sv. veri.

Vsem častitim bralcem „Domoljuba“ ter sploh vsem Slovencem pa naj bode živo priporočeno, da naj nikdar ne kupujejo nikakih podob od vseh onih pobišnih prodajalcev, kateri bodo imeli tudi kako verskemu čutu nasprotno podobo v svoji krošnji. Pokažite vsakateremu takih prodajalcev takoj vrata. Kupujte podobe le od takih, kateri ne razširjajo pohujšanja s podobami med naš narod. Na ta način boste največ koristili stvari. Naj Vam bodo v izgled vrle delalke v papirni tovarni vevški.

Iz Komende, 10. septembra. Znano je, da se izdelki naše lončarske hišne industrije prodajajo malone po vsej deželi in tudi daleč izven njenih mej. Velika množina tukajšnje lončevine izvozi se v Trst, Gorico, Reko in Istro, razpošilja pa se tudi na Štirsko, Koroško in Tirolsko. Sploh so tukajšnji lončarski izdelki na jako dobrem glasu in to osobito radi svoje trpežnosti, kakor tudi primerno nizke cene. Lahko si tedaj mislimo, kako so se zavzeli naši lončarji, ki prodajajo svoje blago na ljubljanskem trgu, ko jim je bilo pretekli teden na jedenkrat zabranjeno nadaljno prodajanje, češ, vaša roba ni za

rabo, ž njo se človek lahko zastrupi. Te dni pa je bil v tukajšnjem kraju objavljen razglas slavnega mestnega magistrata ljubljanskega, v katerem se strogo prepoveduje nadaljno prodajanje te robe v Ljubljani, kjer se je nekda zasledilo, da obstoji ta lončevina iz strupenih, zdravju škodljivih snovij. Mi tu gori seveda nemamo ničesa govoriti proti ukrepom sl. magistrata ljubljanskega, kajti vsak gospodar dolžan je pometati pred svojim pragom, vendar smo toliko drzni, da si upamo staviti nekatere opazke gledé na ta novi nenadni ukrep.

Da se je res morda primerilo, da so se našli izdelki, ki so pokazali strupeno snov, oziroma da se je strupena tvarina kasneje v njih napravila, ne bomo ugovarjali. A krive bile so temu skoraj gotovo razmere, v katerih so se dotični izdelki nahajali — blago bilo je morda slabo narejeno, premalo ožgano in potem premalo snaženo, kar je na to uplivalo, da se je jela „glasura“ kručiti in se je napravil iz tega svinčeni ali bakreni okis. Vsaj pa je enakim razmeram podvržena tudi železna in ploščevinasta posoda, tudi o teh izdelkih trdijo mnogi zdravniki, da so kvarni človeškemu zdravju, vendar nismo še nikdar čuli, da bi se bilo prodajanje njih tu ali tam brez izjeme prepovedalo. In z ilovnatimi izdelki je jednako. Izdelki te baže, ki so narejeni marno, dobro ožgani in se držé v snagi, prestopé vam gotovo vsakotere skušnje in ni se bati po njih zastrupljenja. Pripomniti moramo, da se n. pr. v Trstu tukajšnja lončevina preje uradno preišče, predno se sme postaviti na trg.

le da je Dominik imel, kar mu je bilo treba. In treba mu je bilo veliko. Ne more si skoro misliti, koliko stane šolanje, kdor tega ni skusil. Zato je mati Dominikova porabila poleg vsakdanjih zaslužkov skoro vse, kar je prej prihranila. Skrbelo jo je sicer, kaj bo na stara leta, toda materna ljubezen premaga vse take skrbi. V kratkem povedano, Dominikova mati je bila vzor skrbne, pobožne slovenske matere, ki bi rada dala tudi srce za svojega otroka, ako bi bilo treba.

V poznejših višjih šolarskih letih seveda Dominik ni več na pašo hodil in tudi ne več doma maševal. Imel je druge misli in druga pota. Hodil je v počitnicah rad po hribih okrog, nabiral ondi rastline, cvetlice, žuželke, polže, kamenje itd. in težko obložen prihajal čez nekaj dnij domov, in s tem je imel doma še dolgo posla dovolj, predno je vse razvrstil in uredil. In kmalu je mati zvedela, da bo Dominik najbrže učil se za profesorja, da bo mladino podučeval in vnemal za lepo prirodo. Seveda mati tega ni verjela; vendar je dobro vedela, da se je zadnje dve leti Dominik zelo spremenil, vzlasti v cerkev je

šel, kolikor je bilo ob nedeljah ravno neobhodno potreba.

V upu in strahu zato danes mati pričakuje Dominika na počitnice; kam se bo obrnil, ta skrb vznemirja materi srce. — Prej kakor je mislila, prišel je Dominik.

„Kako je, Dominik, ali si srečno dostal poskušnjo?“ ga skrbno vpraša mati.

„Vse se mi je posrečilo, prav dobro sem jo dovršil“, odgovarja Dominik.

„Vendar si se veliko trudil; kako si vendar shujšal od zadnjič“, omenja mati ter gre, da urno trudnega Dominika nekoliko pokrepča s pripravljeno malico. — —

Nekaj dni pozneje.

„Mati“, prične Dominik, „težko vam povem, a enkrat mora vendar le na dan.“ Kar je mati že dalje časa slutila, to ima sedaj zvedeti za trdno.

„Kaj tacega mi boš povedal?“ mu pravi.

„Mene ne veseli postati duhovnik; poznate me in veste, da imam svoje največje veselje z rožami, živalicami; ti nauki mene posebno veselé in sklenil

Preskušnja ta vrši se tako, da se nekda vzamejo z vsakega voza nekatere posode, v katere se vlije žveplena kislina, katere potem pokaže dober ali slab rezultat.

Tudi slavni ljubljanski magistrat bi možno kaj enakega lahko ukrenil, kajti radi jednega ali dveh slučajev zavreči vse izdelke in takorekoč uničiti vso industrijo, bil bi pač prehud udarec za tukajšnje prebivalstvo, katerega stotine redi ta obrt. Odprla bi se seveda pot vnanjim slabejšim in dražjim izdelkom, kar bi pa bilo jako slab tolmač lepega gasla: „Svoji k svojim!“

Sv. Jožef v Ricmanjih, 10. septembra. Strašna neiznosna vročina nas je mučila. Dežja zdatnega nismo imeli od sv. Mohorja naprej. R^o. nam je kazal v senci 24°, na soncu 30°. Grozdje je le drobno bilo radi suše, potoki suhi, studenci ginili, a 25., 29. avgusta in 9. septembra imeli smo dež, koji je jako ugodno uplival na grozdje in druge pridelke. Zdaj postaja grozdje lepo, polno, se sveti ko steklo. Ako bode v prihodnje ugodno vreme, se nadjamo prav dobre vinske letine, osobito belina, ki tako po množini, kakor po dobroti izvrstno obeta.

Vsa Bržanija je pridno žvepljala, a tudi polivala z bakrenim vitrijolom svoje trte. Polovico koruze in fižola vzela je suša, breskve, češnje in smokve so obrodile obilno, tudi oljka dobro kaže.

Čuje se, da v doljni Istriji je le malo grozdja.

Od Celja (Sokol.) Dandanes se po svetu nahaja brezštevilno društev z mnogovrstnimi nameni in imeni. V najnovejšem času so začeli ustanavljati

tudi takozvana turnarska ali telovadna društva. Veliko oseb namreč vsled svojega stana nima priložnosti, da bi si život razgibale. In da opravljanje stanovskih dolžnostij človeškemu trupu ne bi škodovalo, temu v okom prihajati prizadevajo si omenjena društva telovadna. Slovani so jim dali ime po vitkeji in gibčnej ptici „sokol“ imenovaneji. Že je minolo čez 25 let, odkar so na Slovenskem prvo takšno društvo ustanovili v Ljubljani. Po tamošnjem vzgledu rodili so se novi „Sokol“ po drugih krajih. Na Stajarskem se je pred nekaterimi letmi oživil „Savinjski Sokol“, kateri svoja krila raztezuje po okolicah ob gornjem toku reke Savinje, t. j. društvenike ima po občinah med Šoštanjem in Gornjigradom. A najnovejši bratec mu je „Celjski Sokol“, telovadno društvo, ki so ga osnovali slovenski domoljubi v Celji. Dne 7. in 8. septembra slavili so ustanovitev novega „Sokola“. K tej slovesnosti prišli so sokolci iz Mozirja, Zagorja, Novomesta, Ljubljane, Trsta, laške Gorice, Karlova, Zagreba. V nedeljo so se z godbo in zastavami skupno podali k sv. maši „pri sv. Jožefu“ tik Celja. Po službi Božji so se nekoliko okrepčali v gostilnici „Kukec“, odtod so se podali v mesto, kjer so v gostilni „Košer“ imeli skupni obed. Tukaj je „starosta“ ali predstojnik društveni, g. dr. Vrečko, v svojem govoru nazdravil svetlemu cesarju. Vsled tega so gromoviti živio-klici odmevali po prostorih. Potem so se vrstili še drugi govori, godba in petje. Jedna godba bila je iz Šmarja, druga pa iz Zagreba, bratje Hrvatje so igrali tudi na tamburicah. Odtod so zopet odkorakali proti gostilni Kukčevci, kjer so

sem, da hočem postati učitelj mladini na srednjih šolah. Ker vem, da želite moje sreče in ker bom v tem stanu po svojem mnenju najbolj srečen, upam, da mi ne bote branili in da me bote blagoslovili za daljno pot na Dunaj.“

Ne bomo popisovali čutil, ki so po teh besedah prevladale materino srce. Sreča, o kateri je sanjala za-se in za sina, bila je na mah razrušena in razdejano je bilo tudi materino srce. Hudo je bilo obema, a kdor bi jima bil gledal v srce, prepričal bi se bil, da si ne more nobeden pomagati.

Marsikatero grenko očitjanje moral je Dominik slišati, predno se je mati umirila. Ni ji zameril, bil je hvaležen sin, poznal je svojo dobro mater in vedel je, da ona drugače ravnati ne more, a upal je, da se bo vse poravnalo. In ni se motil.

„Danes sem bila pri gosp. župniku“, pravi mati nekega dne, ko se je imel sin posloviti, „sedaj sem nekoliko bolj pomirjena. Rekli so mi, naj te nikar ne silim nikamor, za kar nimaš ali ne čutiš poklica; pristavili so, da tudi kot učenik lahko ostaneš veren, da je uprav takih mož med svetnimi učenimi

ljudmi dandanes potreba. Ako si torej tako sklenil, stori, kar misliš. Udarca tega sicer ne bom mogla pozabiti nikoli, pomagati ti tudi ne bom mogla veliko, a kar je moje, bo tvoje, vzlasti pa te bo z molitvami spremljal moj blagoslov povsod, kjerkoli boš hodil. Naukov ti ne bom dajala, star si dovolj, zendar to-le pomni: Dote ti nimam dati nobene, kakor to, da vere svoje mladosti ne zgredi, zapovedi njene spolnui, kakor te je v mladosti učila tvoja mati, med stvarmi ne pozabi Stvarnika, tedaj upam, da se zopet srečna vidiš.“

Sevéda je Dominik materi vse obljubil. Tako sta se ločila mati in sin.

Dominiku se je na višjih šolah odprl nov svet; ukažen je slastno prebiral učene knjige, poslušal učenjake, ki so mu popisovali in razlagali natoro in njene stvari. Ti možje so bili zelo učenj, razložili in spoznali so vsako najmanjšo stvarco, le Stvarnika niso našli v svoji napuhneni učenosti. Dominik je poslušal učitelje brez vere, ki so tajili Boga, dušo in življenje onstran groba. Ni se čuditi, da so materini nauki vedno bolj izginjali iz njegovega srca,

sokolci turnali ali telovadili. Zvečer pa se je zabava vršila v čitalnici. V ponedeljek popoldne je okoli 30 mladeničev na konjih s zastavami prišlo v Celje sokolcev pozdravljat. To je bilo znamenje, da jim je čas oditi. Iz mesta se je vredila cela vrsta vozov s sokolci in drugimi narodnjaki po cesti v prijazni trg Žalec. Potoma jih je pri slavlolu v Levcu pričakala množina ljudstva in glasni „živio!“ domel je po okolici. V trgu, s zastavami okrašenem je pa gosp. župan Hausenbichler pozdravil prišlece, a rodoljubne Žalčanke so jih s cveticami takorekoč obsipavale. Gostje so se krepčali in veselili najprej v trgu, a posebno še pozneje na ledinah pri gradu kneza Salma. Tu so zvedeli, da jih podkupljeni nemaniči v Celji nameravajo napadati. To so po telegrafu naznanili c. kr. okrajnemu glavarstvu. Vsled tega se je bilo vojakom ukazano, naj žandarjem pomagajo varovati sokolce, kadar se bodo vrnili iz Žalca skozi Celje na kolodvor. Večina v Celji bivaajočih Nemcev je miroljubna in Slovencem pravična. Le nekateri kričači bi radi zvonec nosili. In čudno je, da je takim ljudem na limance vsedel celo župan dr. Neckerman. Ta gospod je namreč zborovanje v mestu prepovedal. Toda ni zdalo nič. Društvo se je pritožilo v Gradcu, in cesarski namestnik je prepoved spoznal za neopravičeno ter zborovanje dovolil. Nekoliko ekstranemških rogoviležev so spravili v luknjo, da bodo laglje v glavi ohranili dan ustanovitve slovenskega društva „Celjski Sokol“.

Galicija. V soboto zjutraj 30. avgusta so se oglasili zvonovi pri treh cerkvah ovokrajnih. In ljud-

stvo je uganilo prav, ko je začelo trditi, da so minole noči po dolgotrajnej bolezni v Gospodu zaspali velečast. gosp. župnik Josip Matoh. Sedanji pokojnik so luč sveta zagledali pri sv. Florijanu blizu Rogateca kot sin tamošnjega učitelja dne 6. decembra 1816, na god svojega očeta, kateremu je bilo ime Nikolaj; duhovnik postali so dne 4. avgusta 1841 in službo nastopili so v Laporji, odtod so 1845 odšli v Koprivnico, potem se 1849 preselili v Zibiko, zatem pa 1854 v Žitale, a 1858 k sv. Martinu ob Paki, kjer so kapelanovali, dokler niso dne 1. maja 1863 prevzeli fare, kjer so do svoje smrti službovali 27 let. S pomočjo darežljivih farnikov so pri cerkvi omislili marsikateri popravek, to pri farnej cerkvi in pri obeh cerkvah-podružnicah. Ljubezen vrlih faranov do svojega duhovnega očeta se je razodevala imenito ob priložnosti, ko so isti obhajali petindvajsetletnico svojega župnikovanja. Še večje veselje so dobri ljudje pričakovali za drugo leto, namreč povodom zlate sv. maše. Previdnost Božja je sklenila, da bodo rečeno slavnost gospod slavili v večnosti. Dne 1. septembra jih je v družbi 19 duhovnikov neštevilna množina ljudstva iz domače občine in iz sosednjih krajev spremila do hladnega groba. Pridigovali, sv. mašo popevali in spreved vodili so prečastiti gosp. dekan in opat Ogradi iz Celja. Blagej duši pokojnikovej svetila večna luč!

Štajarsko. Milostljivi gospod knezoškof dr. Napotnik so ob Malej Gospojnici bivali v Celji, kjer so posvečevali zvonilo za farno cerkev. — Na razstavi v Gradcu so dne 6., 7. in 8. septembra ogle-

da se je polagoma navzel brezverskih naukov svojih učenikov. Kader se mu je vest vzbujala, kader so mu silili v spomin nauki materini, tedaj se je tolažil, da ima učenost trdne dokaze za vse kar uči, da torej živi le svojemu prepričanju, ako živi brez vere, ako ne spolnjuje verskih dolžnosti.

Dva- trikrat je prišel Dominik z Dunaja k materi na počitnice in dasi je pred materjo skrival svoje misli, vendar je skrbljivo materino oko hitro zapazilo, kako zelo se je Dominik spremenil. In kader ga je mati s solzami v očeh prosila, naj ostane kakoršen je bil nekdanj, tedaj se je smejal materi, češ, vi tega ne razumete.

„Res je, da vaših učenosti ne poznam, a to vem, da je Bog nad nami gospodar in da mu mora biti vsakdo pokoren, sicer ga prej ali slej gotovo zadene zaslužena kazen.“ Tako je govorila mati.

Tedaj so se začeli za mater bridki dnevi. Dominik se je sicer kmalu izšolal, postal je slaven učitelj, napisal je učenih knjig; ime njegovo se je s častjo imenovalo med učenjaki, a nekaj ni imel, kar se je materi in sicer po pravici najpotrebnejše

zdelo, vere v Boga in neumrjočnost duše. Domači duhovnik, ki je poznal misli Dominikove izražene po njegovih knjigah, priporočal ga je materi v molitev. In ker je reva vsled starosti, vzlasti pa vsled britkosti opešala, da ni mogla več delati in ker ji je Dominik ob vsakih praznikih pošiljal zdatno podporo, res ni vdova skoro drugega delala, kakor molila in največ za svojega Dominika. „Dokler sem mogla, sem delala zanj, zdaj pa ne morem delati, zato molim zanj in trdno upam, da ne bo brez vspeha“.

Venec pri Bogu pa je bil za mater Dominikovo spleten prej, kakor je mislila. Nenađoma je namreč Dominik dobil sporočilo, da je mati nevarno zbolela in da ga želi videti — poslednjikrat. — Prišel je sin kakor hitro je mogel, a bilo je prepozno; ni bil več vreden slišati slovesa svoje matere on, ki je toliko časa preziral njene besede.

Tema je bila zvečer, ko vstopi v rojstno kočo; ljudje, ki so prišli mrliča kropit, so se razšli. Dominik je sam v hiši. Vse je tiho; še celo staro uro na steni so ustavili. Na sredi hiše napravljen je oder

dovali konje, bilo jih je 284, med njimi 137 s slovenskega dela dežele. Premije dobili so vsi konje-rejci; cesarjev dar 100 cekinov v srebrnej škatljici zaslužil je Alojzij Ferenc iz Stare-in-Novevesi pri sv. Križu blizu Ljutomera, ostalim prisojevali so po 50 do 20 gld. — Gosp. Henrik Schreiner postal je ravnatelj na učiteljski v Mariboru. Dozdaj je bil profesor v Bolcanu na Tirolskem. Doma je iz Ljutomera. Kot slovenski pisatelj je znan tudi udom „Družbe sv. Mohora“, za katero je spisal „Fiziko“, ki so jo družbeniki dobili vlani. — V Ribnici je pri strelbi ponesrečil kamenar Korat. Ko je bil nabijal topič, vnel se je smodnik ter mu klin zapodil v glavo, da je sirota na mestu umrl. — V Vitanji so za blagor slovenskega ljustra vneti rodoljubi osnovali posojilnico. Nekateri tržani, ki so dozdaj s svojim denarjem v kleščah držali ubogo ljudstvo, so se celo pri gosposki pritoževali zoper denarstveni zavod, rekši, da posojilnice tam ni treba, ker niso daleč Celja in Konjic, kjer se itak denar lahko dobiva v hranilnici in pa v posojilnici. Sedaj pa, ko v Vitanji posojilnica že posluje, ljubeznjivi „nemški“ prijatelji prosijo gosposko, naj tudi njim dovoli, ustanoviti posojilnico. Gospodarja, ki je bil v najem dal prostor za slovensko posojilnico, so premotili, da je obljubo preklical, češ, on je bil pijan, ko je pogodbo sklenil in podpisal. Toda pred sodnikom se je spričalo, da posestnik ob osmeji uri zjutraj, ko je pogodbo delal in podpisal, ni bil pijan, tudi je zapopadek iste sam razglaševal po sosedstvu. Tožniki so s svojo izmišljeno „pijanostjo“ propadli v Konjicah in v Gradcu. Za

pet let sklenjena pogodba je torej popolnoma po postavi veljavna. — Zidar Šmidhofer v Trebovlji se je v Celji pri okrožnem sodišču predstavil z naznanilom, da je on pred 15 letmi usmrtil nekega človeka, ki je prodajal slatino ali kiselo vodo. — V občini Cven-Mota-Krapje pri Ljutomeru snujejo „Bralno društvo“. — Državni poslanec g. Vošnjak je pri Sv. Frančišku blizu Gornjigrada poročal o svojem delovanju v državnem in v deželnem zboru, g. dr. Gregorec pa na Slatini in v Ljutomeru o svojem delovanju kot državni poslanec. — Gospod Miklošič, učitelj v Mariboru, stopil je v pokoj; deželnošolski svet v Gradcu in naučno ministerstvo na Dunaji sta mu odpisala zahvalno pismo.

Koroško. Iz Javorja pri Črni se poroča: Ni še dolgo, kar je krajni šolski svet črnski pri nas ustanovil šolo za silo, ne da bi nas prašal. Šolska izba je v gostilnici, najbrž zato, da bi se otroci od pijancev učili lepega obnašanja. Učitelj pride iz Črne dvakrat na teden, v četrtek in v nedeljo dopoldne, kedar bi bil čas, da bi šli otroci v Črno k sv. maši. Če pošljemo otroke v šolo, za mudijo Božjo službo, ako jih pa ne pošljemo, smo kaznovani! Radovedni smo, ali nas bodo tudi po zimi kaznovali, ko pade do šest in osem čevljev debel sneg in še odrasčeni ne morejo od hiše. Tako se z nami dela, prav liberalno-absolutistično. Krščanskega nauka v šoli ni nič ni. Uložili smo pritožbo in bili osebno pri g. predsedniku, pa do zdaj še nemamo odgovora. — Pri volitvah v koroških mestih so povsod voljeni

in na njem počiva mrtvo truplo. Pri zglavju gori na vsaki strani po ena sveča, ki skrivnostno razsvetljuje hišo. Nad črnim, s cvetkami obsutim pogrinjalom zagleda Dominik blede obraz in veli roki, okrog katerih je povit rožni venec. V nemi žalosti stoji sin pred svojo mrtvo materjo; v tem trenutku mu stopi pred oči njegovo življenje. Hudo mu je pri sreč; umrla je ona, ki je njemu dala življenje, ki je zanj živila in trpela, katere ljubljene je on vedno bil. Prihitej je iz daljine, da bi začutil poslednji blagoslov vele in tresoče desnice materine na svoji glavi, a sedaj je prepozno; roka je mrzla, trda, mati mrtva!

Sin, ki se je vpričo ljudi zdržal solz, sme pač sedaj, ko je sam pri umrli materi, postati za trenotek zopet otrok! Počasi in rahlo se sklone k materi in debele solze vderò se mu po licih na materin obraz.

Kako mirno počiva! Dobra, mila mati, kako brezskrbno spava; doživela je, dotrpela! Zlato srce, ki je vtripalo le zanj, miruje; srce, ki je le zanj čutilo, ž njim upalo in trepetalo, ne bije več. In te zveste, ljubke oči, ki so čule nad njim noč in dan,

ki so se zanj solzile veselja, še večkrat pa britkosti, ki so se svareč in proseč tako prijazno nanj ozirale — ah te materine oči so se zatisnile za vselej. Usta, ki so ga poljubljale kot malo dete, ki so ga svarile, naj nikoli v življenju ne zgreši pota vere, pravice in kreposti, obmolknile so in roke, ki so ga nosile, vodile, božale, kaznovale, mrtve so in nepremakljive. — Vse, vse mrtvo!

Globok vzdihljaj se ukrade Dominiku izmed ustnic.

„Mati!“ zakliče, da je otožno odmevalo po hiši — toda mati se ne oglasi; mati, ki je na vsak tak klic prihitela k sinu, ona sedaj molči in se ne gane!

In sedaj mu prihaja v spomin, koliko je mati zanj storila in kako ji je on plačeval njene dobrote. Vsak pogled, vsak korak, vsaka beseda, s katero je žalil mater, stopa v podvojeni velikosti kot tožnik proti njemu; vzlasti pa čuti, da je s svojimi brezverskimi mislimi in nauki najbolj žalil svojo verno mater. Solze, ki jih je zato točila nad njim njegova mati, žgò sedaj njegovo vzbujeno vest; prevzet teh

nemški liberalci in nekateri posebno zagrizeni. — Za šolo v Glinjah je cesar podaril 100 gld. — G. Gregor Einspieler toži urednika beljaškega lista, ker ga je žalil s tem, da ga je v zvezo spravljajal z umorom Podkloštrom ob času volitev. Upamo in želimo, da se zastopniku dr. Porzerju posreči v pravi luči svetu pokazati zlobo in zvijačo koroških nemško-liberalnih listov. — Neki potepuh je šel v romarsko cerkev v

Dolini pri Pokrčah in je tam denar kradel iz pušic. Cerkovnikova žena to zapazi, zaklene vrata in gre po žandarje. Med tem časom se je tat v cerkvi obesil, ker ni mogel ubežati; našli so pri njem 15 gld. nakradenih denarjev. Grozno! — Podružnica sv. Cirila in Metoda za Kotmarovas in okolico priredi dne 28. septembra v Hodišah svoj letni shod.

Cerkev in šola.

Dijaška miza.

Malo premožni vzlasti v naših časih so večinoma slovenski stariši, ki pošiljajo svoje otroke v šolo. Zato so mnogi dijaki prisiljeni pomoči iskati pri tujih dobrotnikih. Hvala Bogu, da Bog vzbuja vedno take prijatelje šolske mladine. Med drugimi se že mnogo let v Ljubljani v ta namen trudi in daruje kanonik č. g. L. Jeran, ki ima svojo dijaško mizo, okrog katere se zbirajo podpore potrebni učenci ter zajemajo ž nje, kar nanjo položé dobrotne roké, večinoma le neznatne koščke za največjo silo. Z novim šolskim letom se za pogrinjevalca dijaške mize začenjajo nove skrbi, katerih omenja v „Danici“ pod naslovom: Kaj bo z dijaško kuhinjo? Razno-terih šol po Ljubljani je skoraj brez števila, gimnaziji bodete celó dve zanaprej, in premnogi iščejo pomoči iz dijaške kuhinje, to je, pri tako imenovanem dijaškem „ministru“, kakor da bi imel ne

vem kakošne zaloge ali prihodke, ko vendar družega nima, razun kar mu izročujejo usmiljeni prijatelji ubožne mladine. Nekateri stariši prihajajo skoraj z nekako silo z otroci, kakor da bi to moralo biti, da je samo po sebi jasno, da morajo dobivati hrano.

Pomisliti je, da do omike imajo vsi pravico, tudi največi reveži. Obloženi so pa z raznimi davščinami tudi posestniki po deželi tako hudo, da jih je prav malo, kateri bi mogli sinove šolati brez tuje pomoči, zlasti ker je hrana silo draga po mestih. Odtod toliko pritiskanje povsod, kjerkoli je dobrotnik, ki premore in hoče kaj storiti za šolsko mladino. Pa tudi stanovanja so vedno dražja, zlasti tudi šolske knjige veliko vzamejo itd. itd.

Kaj tedaj čemo s temi dijaki in šolci, katerih je vedno več? Čez stotino smo jih imeli lansko šolsko leto samo taci, za katere smo plačevali v ljudski kuhinji, koliko pa še za druge! Letos zraven prej-

čutil omahne ob odru na tla ter zakrije svoj obraz v zagrinjalo s cvetkami ozaljšano.

„Mati, ali vas ne bom nikdar več videl? Ali nikdar več z vami govoril? Ali ste se za vselej ločili od mene? Ali ste s smrtjo res nehali živeti? — Kje je plačilo za vašo skrb, katero ste imeli z menoj? — Ali za svoje trpljenje, za svojo žalost ne bodete prejeli nobenega plačila, nobenega veselja? Ali vaša vera more tako osramotena biti? Kaj, ko bi se omejena pamet učenjakov le motila, kaj, ako vednost laže, ko uči, da z umrlim truplom umrje tudi duša, da ni življenja, da ni svidenja onstran groba? Ali je mogoče, da bi bila tolika darujoča in trpeča ljubezen pokojne moje matere res le navezana na trohljivo truplo? Ali je mogoče, da bi taka ljubezen kedaj nehala, kedaj umrla? . . .“

Take misli so se srečavale v Dominikovi glavi še dolgo, dolgo časa; premišljeval je ob mrtvem truplu svoje matere brez predsodkov; namen človekov dozdeva se mu tako vzvišen, vednost tako omejena. In česar mu v tem trenutku še razum ni mogel popolno dognati, to so dognale materine mo-

litve, ki so vzlasti v tem trenutku rosile v Dominikovo srce milost Vsegamogočnega, katera stori v trenutku, kar človek dolgo časa ne premore.

„Ne, mati, ne bova ločena za vselej! Bog mora živeti in upam, da vam je že dal zaslužen plačilo, in vaša ljubezen do Boga in do mene mora imeti močnejšo podlago, kakor trohnelo truplo, in to je duša, ki nikdar ne umrje. — Tu pri mrtvem truplu svoje matere spoznam, da sem se motil; zopet čutim moč in resnico katoliške vere, ki je vzvišena nad vso človeško učenost.“ — Dominik vstane, solze se mu poznajo na njegovih licih; po lepi krščanski navadi poljubi in pokriža umrlo mater ter se potolažen loči od nje. Zdi se mu, kakor da bi tema pred njegovimi očmi izginjala; žarki razsvetljujoče in ogrevajoče vere zasijali so v njegovo razdežano srce, vrača se mu novo življenje, našel je zopet vero svojih otročjih let. — Kar ni mogla mati živa, dosegla je — mrtva!

Neskončna je — moč ljubezni!

šnjih zopet pritiska veliko novih, tudi taci, ki so bili v Kranji in Kočevji, ali druge.

Od kod pomočke zanje? dobri prijatelji po svoji moči veliko storé, toda kaki dve stotini goldinarjev na mesec se ne spravi lahko skupaj... Nekateri prijatelji se spominjajo naše mladine, „dijaške kuhinje“ v poslednji volji, testamentu; toda od tega nam ne pride noben vinar v roke, to uradnije oddajajo „ljudski kuhinji“, katera se je pozneje spremenila v „dijaško in ljudsko kuhinjo“, in je oficijelna s posebnimi statuti; pri nas je pa le privatna miloščina, kakor vsak drugi, ki potrebnemu kaj podeli, če ima. Ako tedaj kak dobrotnik hoče naši stvari kaj nakloniti, n. pr. v testamentu, mora posebej za-

znamnjati, da temu in temu gre v roke. — Naj bodo tedaj naši dijaki in šolarji priporočeni blagim prijateljem in dobrotnikom naučne mladine. Vsak, kdor kaj daruje za ta namen, naj pomni, da korigi celi naši deželi, pa tudi še čez mejo, ker tudi precejšnje število Štajercev dobiva pri nas pomoč. Letos, kakor že prejšnja leta, jih je precej doseglo duhovski stan, pa tudi nekateri so postali učitelji, orgljarji, nekateri gredó zdaj v bogoslovje itd. Bog bode obilno plačal vse dobrote.

Tudi „Domoljub“ prav iskreno priporoča domoljubno podpiranje uboge šolske mladine, ter želi, da se dosedanjim res velikodušnim dobrotnikom pridruži še mnogo novih v prospeh naših dijakov!

Gospodarske in obrtnijske stvari.

Četrtni obrtni shod na Dunaju se je dne 7. in 8. t. m. prav sijajno izvršil. Zbralo se je blizu 1200 obrtnikov in njih prijateljev, da se dogovoré, kako zboljšati žalostne razmere obrtnikov. Pretresali so prav natanko novo obrtno postavo ter iz skušnje pojasnjevali, katera določila so obrtnikom res na korist, vzlasti pa kazali na velike pomanjkljivosti, ki jih kaže ta zakon na škodo obrtnikov. Videti je, da so bili pri kovanju te postavi židovski liberalci za botre, ti pa sevéda niso obrtnikom prijatelji. Sklenili so tudi, da pošljejo cesarju svoje zastopnike, da se v znamenje neomejene udanosti poklonijo vladarju v imenu obrtnikov. Ta obrtni shod je pokazal, kako se tudi obrtniki vedno bolj odvrčajo od pogubnega liberalizma, ki je toliko razdjanja napravil na gospodarskem polju; upajmo, da je to pot, po kateri se tudi obrtniki od liberalcev zapeljani in zlorabljeni, vrnejo k dejanjskemu krščanstvu, da bodo, kar so po krstnem listu, tudi po življenju: katoliški kristijani. — Iz Kranjskega so se vdeležili shoda gg.: Anton Klein, Žitnik in Hoenigmann; Klein je tudi izvoljen v odbor, ki se ima pokloniti cesarju.

Premovanje konj na Vrhniki vršilo se je minolo soboto. Pripeljali so 7 kobil z žrebeti, 11 mladih brejih kobil in 9 eno- in dveletnih žrebet. Premije so dobili za kobile z žrebeti: Julij Kantz z Viča 40 gld., Gabrijel Jelovšek z Vrhnike 25 gld., Jernej Šušteršič z Brezovca 20 gld., Fr. Gregurka iz Notranjih Goric 20 gld., Lovro Jare iz Dragomera in J. Jeraj iz Not. Goric vsak jedno srebrno svetinjo; za breje kobile: P. Petkovšek z Vrhnike 30 gld., J. Zalar iz Bresta in J. Novak iz Šmartina po 20 gld., J. Jelovšek z Vrhnike in M. Židan iz Zadvora po 15 gld., J. Per iz Not. Goric, Fr. Mrak

s Plešivice in L. Jerala iz Horjula, vsak srebrno svetinjo; za žrebeta: Fr. Gregurka, J. Jeraj s Sinje Gorice, in Marija Smuk iz Bevk po 10 gld., V. Korče in P. Keršan iz Sinje Gorice, Fr. Selivka iz Lukovice, vsak srebrno svetinjo.

Premovanje konj v Kranju. V četrtek je bilo v Kranju premovanje konj. V komisiji so bili g. stotnik Hanslick, g. J. Sevnig in g. Franjo Povše. Pripeljali so 20 kobil z žrebeti, 13 triletnih in štiriletnih brejih kobil in 9 žrebet. Premije so dobili, in sicer za kobile z žrebeti: Alojzij Kralj iz Loke 40 gld., Matija Glasič iz Trzina 30 gld., J. Debevec iz Polja 20 gld., J. Molj iz Kotov 20 gld., J. Basar iz Bele 15 gld.; J. Krašič z Gomil, J. Kristan iz Stražišča in M. Prešern od sv. Ambroža vsak po eno srebrno državno svetinjo. Za breje kobile: Aleks. Bergant iz Št. Jurija 30 gld., J. Perne iz Polja 15 gld., Andrej Dolinar iz Smlednika in J. Jerman iz Zapog vsak eno srebrno svetinjo. Za žrebeta: J. Markun iz Preddvora, J. Gross iz Preddvora in J. Lap iz Žej po 10 gld., župnik Krištofič, Anton Tiringer iz Stražišča in Anton Primožič s Pristave vsak eno srebrno svetinjo.

Premovanje konj v Bledu vršilo se je 3. t. m. V komisiji so bili gosp. stotnik Hanslick, podpredsednik c. kr. kmetijske družbe g. J. Seunig in g. vodja Fr. Povše. Pripeljali so 17 kobil z žrebeti, 15 tri- in štiriletnih brejih kobil in 22 eno- in dveletnih žrebet. Premije so dobili, in sicer za kobile z žrebeti: Fr. Stroj iz Dvorske Vasi 40 gld., J. Gogola iz Lesc 25 gld., Tomaž Prešern iz Lesc 20 gld., Anton Papler iz Vrhnja 20 gld., Terezija Aysenek iz Zgoše 15 gld.; J. Kleindienst iz Gorice, M. Zupan iz Zaspega in J. Verderber iz Bleda vsak po eno srebrno državno svetinjo. Za breje kobile:

Anton Meršol iz Hraš 30 gld., Fr. Valand iz Lesc 20 gld., J. Zupan iz Smokuč 15 gld.; A. Pohar iz Polč in J. Valand iz Hlebecev vsak eno srebrno svetinjo. Za žrebeta: Anton Keržišnik iz Žerovnice, Mat. Marolt iz Dvorske Vasi in J. Avsenik iz Zgoše po 10 gld.; Fr. Stroj iz Dvorske Vasi, Miha Justin iz Podgore in Fr. Homan iz Radovljice vsak eno srebrno državno svetinjo.

Premovanje konj v Ribnici se je vršilo minoli torek. Pripeljali so 18 kobil z žrebeti, 8 mladih brejih kobil in 8 eno- in diletnih žrebet. Premije so dobili za kobile z žrebeti: B. Kovačič iz Sodrašice 40 gld., M. Krajner iz Kočevja 25 gld., J. Mi-

hič iz Kovlerjev in J. Brencar po 20 gld., M. Nosan iz Sodrašice 15 gld., J. Toma iz Dol. Vasi, Andr. Hoenigmann iz Lopovca in M. Perc iz Kovlerjev vsak eno srebrno svetinjo. Za breje kobile: J. Grebenec od Sv. Gregorja 30 gld., J. Andolšek iz Poljan 20 gld., J. Oražem iz Kočevja 15 gld., J. Gode iz Srednje Vasi in J. Rankl iz Slovenske Vasi vsak srebrno svetinjo. Za žrebeta: J. Merhar iz Dol. Vasi, J. Lesar iz Horvač in Alek. Sober iz Nemške Vasi po 10 gld., J. Zobeč iz Horvač, St. Hamberger iz Ribnice in St. Peterlin iz V. Poljan vsak eno srebrno svetinjo.

Razne vesti.

(Družba sv. Cirila in Metoda) bode imela dné 24. t. m. svoj V. redni in občni zbor in sicer bo ob 10. uri sv. maša pri sv. Jakobu, ob 11. uri zborovanje v čitalnici.

(Duhovniške premembe v lavantinski škofiji.) Čast. goep. J. Hribernik, kapelan v Braslovčah, pride za špirituala v Maribor; čast. g. J. Kitak, kapelan v Galiji, prevzel je oskrbovanje tamošnje župnije; čast. g. G. Presečnik, kapelan v Poličanah, je premeščen v Braslovče, in čast. gosp. A. Mojžišek od sv. Barbare v Poličane.

(V Gorici) so bili nedavno posvečeni v mašnike naslednji č. gg.: Benk Blaž, Camuffo Josip, Drius Avgust, Rojec Ivan, Ivančič Matija, Rojec Jakob, Vuga Alojzij, Kodromac Janko, Valentinčič Ignacij.

(Potovanje v Gorico in na sv. Goro) s posebnim vlakom vršilo se je dné 13. t. m. prav vspodbudno in v zadovoljstvo vseh vdeležencev, katerih je bilo nad tisoč. Med njimi bilo je mnogo Štajarcev in Tržičanov, ki so bili ob dohodu v Gorico slovesno vsprejeti od tamošnjega „Katoliškega društva“. Na sv. Gori bila so slovesna duhovna opravila, katerih se je vdeležilo nad 5000 romarjev. — Poslednji letošnji posebni vlak znižano ceno v Trbiž in na sv. Višarje odide v soboto, dné 4. oktobra t. l. Natančen vspeled je označen v inseratu na predzadnji strani.

(Pri porotnem sodišču v Ljubljani) je bil dné 1. septembra obsojen 20letni Franc Pelan, sin posestnika in mesarja v Staremtrgu pri Ložu, na sedem let težke s postom poostrene ječe, zaradi goljuške in požiga; dne 2. septembra je bil obsojen 23letni Janez Ogrizek, ki je bil postiljon pri c. kr. pošti v Reki ter izmaknil čez 6000 gld., dobili so pri njem tri tisoč, drugo je že zapravil; dobil je pet let težke

ječe. — Janez Vodenik je obsojen na pet težke ječe, ker je dné 20. marca t. l. na potu od Tep proti Polšniku smrtno ranil Antona Koretija, drugi zatoženi Martin Dolinšek je bil oproščen. — Za tem je bil neki mladenič iz Šturij na Vipavskem zaradi posilstva obsojen na 15 mesecev težke ječe. — Fr. Bevec od sv. Katarine, ki je zaklal Jak. Koširja, kakor smo že poročali, dobil je zapora pet let. — Andrej Kovačič iz Obločice in kovač J. Korošec od sv. Duha sta bila zatožena zaradi težke telesne poškodbe; Korošca so spustili, Kovačiču so naložili pet let ječe. — Marija Štupar iz Naclov pri Komendi je bila zaradi hudodelstva detomora obsojena na 4½ leta. — Janez Bolka, posestnik v Šmartnem pri Cerkljah, zatožen zaradi požiga je bil oproščen. — Peter Mohar ali „loški baron“, kakor so mu rekli, ker ni nič delal in je imel vendar vedno dovolj denarja za-se in za prijatelje, je bil zatožen, da je hodil v vas h kasi posestnice in trgovke M. Juvan ter da se mu je pri tem vasovanju prav dobro godilo. Izmaknil je ondi veliko denarja in sicer opoldne, ko so bili domači pri kosilu, hodil je v prodajalnico s ponarejenimi ključi. Obsojen je bil na pet let.

(Povodenj na Češkem.) Grozna nesreča je zadela kraljevino Češko in njeno stolno mesto, zlato Prago. Nesreča je tem hujša, ker je prišla nena doma. Vsled dolgotrajnega in močnega deževja so narasli studenci, potoki in reke, ter se z elementarno silo valé od juga proti severu. V trenutku ni še znana škoda, a gotovo je, da so poljedelcu uničeni mnogi pridelki, ker mnoge družine so si rešile golo življenje. Najhuje pa je zadela nesreča stolno mesto Prago; najlepše delo, ki je bilo dolga stoletja ponos cele dežele, je razrušeno, starodavni Karlov most se je sesul v šumeče valove zelene Moldave. Žalostno mora biti srce vsakega Čeha, ko

vidi razvaline krasnega dela, katero je dovršil oče domovine, Karol IV. Malokdo je hotel verjeti to žalostno novico, dokler ni sam rosnih oči zrl okrušeno stebrovje, ki štrli v zrak. Odkar je pogorelo narodno gledališče, ni še nobena nesreča tako hudo zadela češki narod in njega središče, kakor usoda Karlovega mostu. Ker bomo objavili obširnejšo zgodovino zgodovinskega mostu, omenimo danes, da se je včeraj dopoldne sesul osmi obok mostu. Zgromeli ste v vodo sohi sv. Ignacija Lojolskega, delo slavnega kiparja Prokova iz leta 1711, in soha sv. Trojice, delo istega umetnika in njegovega očeta iz leta 1706. Strokovnjaki trdijo, da se že več desetletij niso popravljali oboki, temveč le poškodovali s plinovodom in tramvajem. Temelji stebrov so ostali in štrle iz valov. Tudi več ljudij, ki so bili ravno na mostu, je utonilo. Na tisoče radovednih ljudij shaja se na licu nesreče, kar pa le ovira rešilno delo. V mnoge hiše nižjih predmestij udrla je voda. Pogrešajo tudi več pijančev, ki so prišli na pomoč. Mestni zastop pravi, da za prvo podporo nesrečnih družin dovolil 4500 gld.

(Straševita toča.) Iz Pariza dne 30. avgusta je raznesel hrupjav ali telegraf po svetu novico, ki pravi, da je po raznih krajih na Francoskem razsajala silna burja. Ista je vzlasi v okolici mesta Dreux in Nantes podirala celo hiše. Škodo cenijo okoli milijon goldinarjev. Hudo uro imeli so dne 19. avgusta po Švicarskem. Tu je mnogo družin prišlo ob streho. Veliko oseb je poškodovanih, na stotine glav živine je usmrčeno, v vasi Brassus je vihar porušil 70 hiš. Sledeči dan je burja divjala po Bavarskem. Odtod je prišla na Avstrijsko, kjer je okoli Išla padala toča. Dne 21. avgusta se je pa nevihta prikazala na nemškem Štajarskem. Burja razsajala in ob enem toča klestila je vzlasi po krajih, koder teče Mura, namreč od Solnograjskega pa do Gradca, to je nekako tolika daljava, kakor od Celja do Gradca in povprek okoli štiri ure na široko, trajala je pa od tretje do sedme ure zvečer. Vsa poročila pripovedajo, da je toča bila debela, kakor golobje in tudi kurje jajce. Planinski Štajarci imajo še žito nepočet. In sedaj si lahko mislimo, koliko škode da imajo. V Gradcu se je toča vsipala trikrat. V nekem vrtu so sledeče jutro našli 43 ptičev mrtvih, ki jih je pobila toča. Tako nesrečnega dneva v mestu ne pomnijo od dne 1. julija 1846. V Weizu blizu Gradca je veter tri na kolodvoru prazno stoječe železnične voze po tiru poslal nasproti vlaku, ki je ob istem času drdral od Ogrske strani. Koso ob totega trčili, sta dva človeka dobila nepričakovano rane. Toliko naj zadostuje, da si bralec zamore predstaviti neizmerno škodo po polji in po vrtilih, ki jo je bila povzročila neprijazna toča.

(Blago srce.) V Ameriki so vjeli nedavno 21letnega morileca Kirbija. Dne 1. aprila sta namreč našla dva dečka v nekem gozdu truplo umorjenega učitelja Rogerja. Precej so sumili ljudje, da gaje Kirbi umoril. Kirbi se je sam izročil pravici in je obstal, da je res to storil in sicer ga je nekdo drug zapeljal, ker se je hotel polastiti učiteljevega denarja in njegove ure; precej pa se je zgrozil nad strašnim zločinom in hotel se je vprico umirajočega učitelja sam usmrtiti. Tedaj pa mu umirajoči s slabim glasom dé: Nikar tega! Jaz ti odpuščam, skrbi, da hudodelstvo poravnáš. In med molitvijo za svojega morileca je umrl. — Lep vzgled krščanske ljubezni!

 Prihodnja številka „DOMOLJUBA“ izide dne 2. oktobra.

VABILO

k

V. REDNI VELIKI SKUPŠČINI

družbe sv. CIRILA in METODA

v Ljubljani sredo 24. septembra 1890.

Vspored:

- I. Slovesna sv. maša pri sv. Jakobu ob 10. uri dopoldne.
- II. Zborovanje v čitalnični dvorani ob 11. uri.
 1. Prvomestnikov nagovor.
 2. Tajnikovo poročilo.
 3. Blagajnikovo poročilo.
 4. Nadzorništva poročilo.
 5. Volitev* jedne tretjine odbornikov.

Po pravilih izstopijo naslednji udje družbenega vodstva: 1. Ivan Hribar, 2. Luka Svetec, 3. dr. Ivan Tavčar in 4. Tomo Zupan.

 6. Volitev* nadzorništva (5 članov).
 7. Volitev* razsodništva (5 članov).

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

V Ljubljani, dne 10. septembra. 1890.

Prvomestnik:
Tomo Zupan.

Podpredsednik:
Luka Svetec.

*) Iz § 16. glavnih pravil: Vsako leto izstopi jedna tretjina. Nadzorniki in razsodniki pa se volijo vsako leto iz novih.

Iz § 14. Velike skupščine se vdeležujejo s posvetovalno in glasovalno pravico: . . . b) pokrovitelji; c) udje družbenega vodstva; d) udje družbenega nadzorništva in razsodništva; in e) podružnični zastopniki.

Število podružničnih zastopnikov se ustanavlja tako, da je na vsaki 50 družbenikov eden zastopnik; vendar pa mora vsaka podružnica najmanj po enega imeti.

Iz § 15. Podružničnim zastopnikom je dovoljeno pooblastiti namesto sebe kogarkoli izmed družbenikov.

Loterijske srečke.

Trst	6. septembra:	31,	28,	34,	66,	2.
Lince	6. septembra:	89,	69,	39,	3,	17.
Gradec	13. septembra:	6,	53,	32,	2,	15.
Dunaj	13. septembra:	57,	79,	72,	34,	52.
Brno	17. septembra:	51,	62,	29,	37,	15.
Praga	14. septembra:	41,	2,	78,	89,	70.

Vodnikovo kamenosekarstvo

v Ljubljani, kolodvorske ulice,

častiti duhovščini in slavnemu občinstvu uljudno naznanja, da je preskrbelo na novo z raznimi spominki svojo največjo zalogo vsakovrstnih nadgrobnih spomenikov ter se priporoča istim za obilno naročbo. Prečastitim farnim predstojnikom se najuljudneje priporoča za naročbo umetnih oerkvenih del, kakor altarjev, obhajilnih mix itd., sploh vsega v to stroko spadajočega dela po najnižji ceni. (15—13)

Najnižje cene.

Največji izbor.

Preobleke. Popravila.

Skrbno izdelovanje

L. Mikusch,
tovarna dežnikov,
Ljubljana, Mestni trg 15.

Prav lepa kmetija

dá se več let v najem ali pa proda po prav vgodnih pogojih. Oddaljena je 5 minut od Zagorskih tovarn in rudokopov, obsega dobro hišno poslopje in sicer vse zidano: 5 hlevov za živino in več drugega spravnega poslopja z vinogradom, s 4 sadnimi vrli, več travnikov in za 60 mernikov posetvenega polja. Redi se lahko 16 velikih goved in več drobnic. — Natančneje izve se ustno ali pisмено pri

Ant. Werbole,

(2—1)

trgovca v Izlakah pri Zagorji.

Najcenejši, najboljši, preskušen, rujavi lesni pomaz

BARTEL-ov izvorni carbolineum

varuje trajno (16—8)

pomazane plotove, kolarnice, skladišča, vozove, gospodarsko orodje, tla itd. pred gnjilobo, glivami, osterjenjem in žuželkami. V hlevih razkužuje.

1 kgr. zadošča za 6 kvadratnih metrov. Pregled brezplačno. Kakovost neprekošeno jamčena. 5 kgr. 1.50 gld., 100 kgr. 16 gld. z Danaja.

Najcenejša karbolna kislina, karbolno apno, kolomaz.

Mihael Barthel in drugovi,

kemijska tovarna v Ratisboni in na Dunaji, X. okraj,
Kopplergasse Nr. 20.
(Ustanovljena 1781.)

Zaloga imata brata Eberi v Ljubljani.

Obrabljene pismene marke kupuje vsak čas

G. Zechmayer, Nürnberg.

Obrazci zastoj.

15—(7)

Zadnji letošnji posebni vlak v Trbiž in na sv. Višarje

z znižano ceno odide iz LJUBLJANE (južni kolodvor)
v soboto, dné 4. oktobra 1890.

Vstop je le na označenih postajah dovoljen.

Cena za tje in nazaj v III. razredu z odpravo vred je iz:

Odh. iz Ljubljane južni kolodvor	9 uri 15 m. dop. gld.	1.45
Višmarjev	9 » 30 » » »	1.20
Medvod	9 » 42 » » »	1.20
Skofjeloce	9 » 56 » » »	1.20
Kranja	10 » 13 » » »	1.—
Sv. Jošta	10 » 18 » » »	1.—

Podnarta	10 uri 33 m. dop. gld.	— .85
Otoč	10 » 39 » » »	— .85
Radovljice	10 » 53 » » »	— .85
Leso	11 » 8 » » »	— .85

Dohod v Trbiž ob 1. uri popoldne.

Povratak iz Trbiža je v nedeljo dne 5. oktobra t. l. ob 5. uri 15 minut popoldne, dohod v Ljubljano isti dan ob 9. uri 12 minut zvečer. — Vožnje karte preskrbje naj si spoštovani vdeleženci pravočasno, to je prej ko prej, da se morejo potrebne priprave točno vršiti; iste dobiti so skrajni čas do petka 3. oktobra, zunaj Ljubljane pa do četrtka dné 2. oktobra t. l. po zgoraj označenih cenah v pisarni za potovanje g. Jos. Paulina v Ljubljani, Marijin trg št. 1, kjer se tudi na vprašanja odgovarja in daje potrebna pojasnila. — Na dan odhoda dohajajočim se vsprejem nikakor ne more zagotoviti. — Ker je vožnja cena nenavadno nizka, vabi v prav mnogobrojno udeležbo in se iste nadeja

Odbor za potovanje.

Vožnji listki dobivajo se za Ljubljano tudi: pri g. Fani v Špitaljskih ulicah, g. Podrekarji na sv. Jakoba trgu, g. Blawniku na Starem Trgu in pri g. Strnadu na dolenski mitnici.

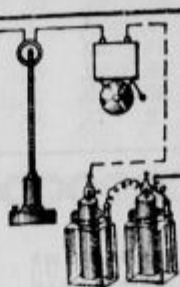
Katoliška Tiskarna

se priporoča preč. duhovščini, družtvom, trgovcem, občinskim uradom in slav. občinstvu za vsakovrstna v tiskarsko stroko spadajoča naročila.

V Ljubljani, Valvazorjev Trg št. 5

Hišni telegraf

brez telefona
le gl. d. 4.50
in višje.

Posamezni deli
za napeljavo
strelovodov,
hišnih telegrafov
in
telefonov
so vedno na razpolago.
Za dobro, zanesljivo in točno
delo jamči, cena je kar mo-
goče nizka.

Josip Rebek,

(prej Karol Ahčtn)

ključarski mojster,

13 Francovo nabrežje Ljubljana Francovo nabrežje 13.

priporoča svojo izborno zalogo lepo, natančno in trpežno izdelanih

➡

štedilnih ognjišč

➡

okov za okna in vrata; izdeluje tudi (3)

➡

železne ograje

➡

v vsakovrstnih oblikah po poslanih vzorcih ali lastnem načrtu in sploh **vsa ključarska dela** po najnižji ceni.

Sprejema naročila iz mesta in z dežele ter je izvršuje točno, poceni in zanesljivo.

Posebno opozarja na svojo **na Kranjskem največjo zalogo**

➡

elektrotehničnih proizvodov

➡

katera omogočuje najzanesljivejšo vpeljavo **telegrafov** in **hišnih telefonov** v poljubni dolgoti. Slednja priporoča še posebej cenjenim gg. trgovcem in tovarnarjem v **varstvo pred tatovi in svrhu hitrega poslovanja.**

Prečast. duhovščini, veleposestnikom, tovarnarjem in sploh hišnim posestnikom se priporoča za napeljavo

➡

strelovodov,

➡

katera napeljuje na **stolpe, dimnike** in **poslopja** po najnovešem zanesljivem načinu; **popravlja** tudi že **napeljene pohabljenе strelove,** katerih zanesljivost preizkusa z navlašč za to naročenim „**elektrometrom**“.

J. & S. KESSLER v BRNU,

7 Ferdinandove ulice 7.

Največji, najcenejši zaloga pomladanskega in letnega blaga.

Poletensko

grebenasto sukno,

Kdor se dá priti in je jako elegantno in trdno za gospode, dvajsetih boji, 20 cm. širokosti za

celo obleko

6-6 metra le 3 gl. d.

Kdor je jedenkrat kupi, preprica se, kako izvrstno se da priti in kako trdno je.

Brnska sukna

se razpošiljajo po čudovito nizki ceni in sicer:

po gl. 3-75 3-10 m. za celo obleko.

po gl. 5.50 3-10 m. za boljše obleko.

po gl. 8.50 3-10 m. za fino obleko.

po gl. 6—2-10 m. za ogrtač, franc. piquet-gilet za gl. 1-50, blago za talaje za prečast. duhovščino (tudi za poletne sukne) 1-20 m. široko. meter gl. 1-50

Črni perviennes in doskins za salonske obleke po 3-25 m. od gl. 10— naprej.

Modno blago za gospe.

Karirane in črtaste blage

60 cm. šir. za pomočne sukne in otroška oblačila, 10 m. gl. 2-50.

Joupen in trojično blago

v vseh modnih barvah 10 m. prve vrste gl. 3-50, druge vrste gl. 2-80.

Kupi se o priliki! Zestri- blago, pristo in krasne barve, 75 cm. široko 10 m. le gl. 3-50

Rekat- in jacquard-blago,

60 cm. široko, vs. h. mo- gočih barv, 10 m. gl. 3-60.

Črta, najnovejša karirane modne blage, čista volna,

10 m. prv. gl. d. 10. se- daj le gl. 6-50.

Nerry, 90 cm. šir. nežno črtano modno blago v najnovejših barvah 10 m. le gl. 4-50.

Kasimir, dvojna širjara, črno in barvano, 10 m. 4 gl. volneni atlas, dvojna šir- jara, volneno blago, črtne in drugačne modne barve gl. 6-50.

Moderatna kreton, 10 metrov gl. 2-50 in gl. 3-20.

Elegantno in bogato omišljeni uzerci se pošiljajo gospe- dem krepčjem brezplačno.

Ceniki o perilu za gospode in gospe, o galanterijah, uzerci suknj in rezanege blaga brezplačno in franco. Pošilja se s poštnim povzajem. (16—12)